

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 8 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

CAPS DE BROT... DE LA BELLESA

AGNETA SALAS

Reyna dels mercats en las festas de Juny.

CRONICA

A jutjar pels fets, la creació del inolvidable Doctor Robert, la famosa *Lliga regionalista*, està en camí de sufrir un cambi trascendentíssim, tant que afectarà hasta á la seva denominació. Fins ara s'ha titulat la *Lliga*; mes en lo successiu s'anomenarà la *Deslligada*.

Desde 'l día en que 'l Fivaller de Besalú va pronunciar aquell famós discurs davant de la majestat del rey de Castella y comte de Barcelona, no sembla sino qu' en la tal Lliga hi hajan entrat els mals esperits. Ne fugí desde bon principi l' incaute *russinyol* que 's feya passar per águila dels Lligats, y al mateix temps qu' ell tocavan pirandó 'ls que dintre del regionalisme 's tenen per avensats y no poden consentir que 's realisin actes de servilisme, ni atracos regis de camama, preparats de acort ab en Maura.

Altres mitj-carn-mitj-peix anavan á veure si feyan farrolla entrant en conxorras ab els dels gremi de la *Unió catalanista*.

Altres, en fi, que sens dupte son els més, els de las filas de la gent de bé, prodigadors de pinsans y de vots en contra dels republicans, al veure 'l desgabell se 'n anavan de dret á casa seva, barbotejant entre dents:—Ja farà bon sol quan me 'n tornin á fer sortir.

En aquesta situació se 'ls ocorregué sustituir la *quefatura* personal, per un Directori. Aixís se figuravan poder donar satisfacció á totes las ambicions y contenir la desbandada.

—¡Va per el Directori! —clamá 'l sardanista de Besalú empunyant la má del morter.

Y ab els alls picants de la malicia y 'l rajolí d' oli de l' adulació servil se disposava á fer la barreja, quan s' adoná de que hi havia uns grans d' all resistents á tota trituració. Després d' examinarho bé, resultá que no eran tals grans d' all, sino pedretas blancas de vinya. En Carner, en Pijoan, en Giral y Verdaguer no hi volen entrar en l' all-y-oli camboniá.

En vista de aixó casi no quedavá més remey que tirar la mescla per la finestra; pero amichs de aprofitarho tot, decidiren servirla en un ápat que projectaren donar en honor dels membres del Directori, entre 'ls quals s' hi conta el Sr. Carner. El Maquiavelo de Besalú pensava que tal vegada aixís l' enllepoliria y se 'l faria seu. Pero 'l Sr. Carner ha respost que no estava pas disposat á assistir á l' ápat: que lo qu' estava dividit no s' unirá menjant y bevent, y que si persistían en convidarlo, ja podían girarli el plat.

Una nova passada que pot figurar en el *menú*: «Mico á la catalana.»

Pero porque vegin fins ahont arriban las combinacions diplomáticas del Bismarck de Besalú: mentres feya tot lo imaginable per atraure's al Sr. Carner, feya també tot lo necessari pera rebujar al Sr. Doménech y Montaner, la gloria més legítima de la nostra terra.

Sapigué no sé cóm que 'l Sr. Doménech l' havia qualificat de *Fivaller de cartró*, y, está clar, aquestas ofensas no 's perdonan.

Y pera demostrarli que no era de cartró, sino de carn y ossos, empunyá altiu y fréstech la fals de segador y ziss, zass, en un tancar y obrir d' ulls li segá l' herba sota 'ls peus.

De manera que 'l gran Doménech, el colosal Montaner, el cap pensant del regionalisme, el conceller

áulich del Doctor Robert, el que fins fa poch tenia en las sevas mans els cordillets que feyan moure las alas y 'l bech del titella russinyol no ha pogut alcansar ni una mala plassa de membre del Directori regionalista.

Aixó ja no es un contratemps, ni una desgracia. Es una verdadera catástrofe.

Si 'ls regionalistas no temessin tacarse els llabis ab una expressió forana dirían qu' es el *acabóse...* y la *derrumbosis*.

Era precís de tota precisió desagraviar al egregi diputat per Barcelona, al pare de la patria que tot s' ho gasta pensant, que no parla de tant que pensa.

Era necessari de tota necessitat alsarlo de terra ahont l' havia deixat el tremendo Cambó; alsarlo y encare que fos á coll-y-bé, portarlo triomfant á un siti elevat, ahont pogués estar sol, enterament sol, sense ningú que li fes sombra.

Y en efecte: el portaren sigilosament á la Presidencia del *Ateneo barcelonés*.

Es la tercera vegada en poch anys que ocupa aquest cárrech, sens dupte porque entre 'ls 1,300 socis de la casa no hi ha ningú que tingui 'ls mereixements, ni la importancia del home superior que á sí mateix va proclamarse gloria la més legítima de la nostra terra.

No: al *Ateneo* no hi ha homes de lletras, ni homes de ciencias, ni artistas, ni ningú que li arribi á la sola de la sabata. Quan per tres vegadas en menos de una década es elevat á la presidencia, es senyal segura de que al *Ateneo* no hi ha més que un super-sabi, y aquest super-sabi es ell.

De manera que ja no es qüestió de que se li assigni 'l silló presidencial del saló de cátedras, que després de tot li vindria massa estret. Precisa que n' hi fassin un de nou, de pedra ó de marbre, resistent á l' acció atmosférica, y que 's colou exteriorment, sobre la llanterna de la cúpula. La gloria s' hi asseurá, permaneixenthi algunas horas al día, en actitud meditatunda y concentrada, y desde 'ls terrats de la Rambla 'l veurá y l' admirará tothom que vulgui, y l' ensenyarém als forasters que 'ns visitin, com una de las grans curiositats de Ca'n Prosa.

¡A tal extrém ha arribat l' esperit caciquista entre las destarotadas tayfas perdigotaires!

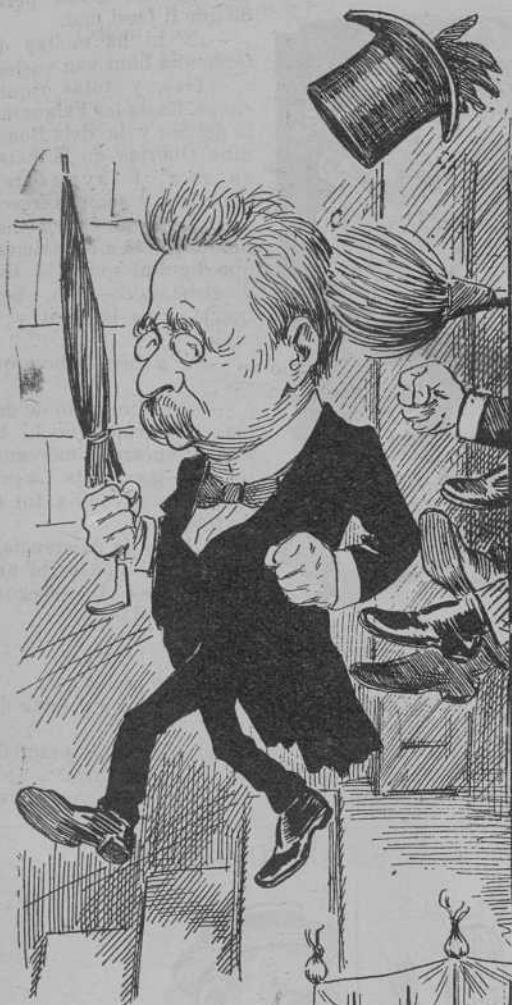
Poden parlar ara tant com vulguin del Hereu Pantorrilles, que aquest els dirá sempre que procedeixen pitjor qu' ell.

May al Sr. Planas y Casals se li va ocorre convertir l' *Ateneo*, camp neutral obert á la gent de tota mena de opinions, en una corporació exclussiva y essencialment política. May li hauria passat pel cervell utilisar la presidencia del *Ateneo* pera desagraviar á un amich y consolarlo de sas derrotas ó fracassos en las lluytas de partit.

Aquest recurs extrém estava reservat als companys de causa, que havían contret el compromís formal de acabar ab el caciquisme y 's dedican á substituirlo, y 'l subsistitueixen ab escriex.

De positiu y beneficiós al *Ateneo* no se sab que vaji fer res el Sr. Doménech las dos vegadas qu' exercí la presidencia, com no sigui convertir la casa en el temple de la son y de la nyonya. Ara, en quant á intrigas, no 'n vulguin més. Ell siguié l' organizador de la conxorxa dels cinch presidents, y l' autor del missatge al rey que agitá á l' opinió, y 'l pescador en ayguas revoltas de la Direcció de l' Escola de Arquitectura y del acta de diputat per Barcelona, que li ha servit més pera donarse llustre,

LA «GLORIA MES LLEGÍTIMA»

Com va sortir de la Lliga.

que per anar al Congrés a cumplir ab els seus debers de representant de la ciutat.

Pero desgraciadament per ell, se 'm figura que ha arribat ja l' hora de la *degringolade*. La Junta del *Ateneo* está embolicada en un plet impertinent, fill de la presumptuosa petulancia y de la temeritat dels antecessors y correligionaris del Sr. Doménech. Aquest plet, segons llargament explicarem la senmana passada, s' ha perdut ab costas en primera instancia, y amenssa produhir al *Ateneo* irreparables perjudicis.

No sé; pero casi arri-

bo á creure que al elevarlo á la presidencia, ab sospitosa unanimitat, més ho han fet ab l' idea de comprométre'l que d' honrarlo. Hi ha que desconfiar del maquiavelisme del Tayllerand de Besalú.

Bé podria ser que al cap de vall el que ha vingut essent fins ara la gloria més legítima de la nostra terra acabés per convertirse en l' enterra-morts del *Ateneo barcelonés*.

Els segadors en sas internes bregas polítiques han cambiat la fals pel ganivet de mollas.

P. DEL O.

GUSPIRAS

La riuhada térbola
volia ofegarl'
ó endursel, bronzenta,
avall, cap al mar.
No pogué arrencarlo
pro 'l deixá torsat
com un vell decrepít,
com un viu malalt,

Quan al cel encare hi brillan
quietas ó enjogassadas
las diamantinas estrellas
qu' empedran la volta blava,
s' espolsa la son y estira
las exploradoras banyas.
A estrabadas diminutas
el seu cos feixuch arrastra
per entre l' herbey pietórich
de gotetas de rosada
qu' éll, assedegat, aixuga
caminant.

El seu pas daura
perque 'l Sol matiner vegi
que 'l cargol també treballa.

Plá, hermós el camp de blat,

Com ha entrat al *Ateneo*.

AIXÍS S' ESCRIU L' HISTORIA

«Han desaparecut las petitas diferencias que hi havia entre 'ls regionalistas, y la mes perfecta armonía reyna en el seu camp.»

á mitj grá las espigas,
pareix un mar calmós
estelonantse llisas
á impuls del ayre suau
que las acaricia.
Febble, bell papelló
d' alas en groch brunyidas
dona toms y més toms
entorn de la enrojida
rosella que ha florit
mitj colgada d' espinas.

J. COSTA POMÉS

La medalla del estiuheig

I
CARA

A casa del senyor Prats:
—Despenjeu las maletas y arregleuho tot. Demá marxém.
—¿De veras? ¡Ay, papá, quína alegría! ¡Tínch unas ganas de fer la siesta á la sombra de la parral...
—Y jo de bromejar ab aquellas pagesetas, tan francas y senzillas!...
—Y jo de sortir per aquells trossos ab l' escopeta del amo, á veure si ensopego algun conillot!...
—Y jo d' atiparme d' ous frescos!...
—Ánimo, donchs, y no perdeu moment. Tots els vostres ideals se veurán realisats: tú tindrás ous frescos, tú sortirás ab l' escopeta, tú riurás ab las pagesas, tú farás la siesta á la sombra de la parra...

Entre conegudas:
—¿Tan mateix se 'n van?
—Dijous. L' estiu á Barcelona, per mí es impossible. Me falta l' aygua d' aquellas fonts cristallinas, á la vora de las quals una s' hi assenta y, un vas

darrera l' altre, se 'n beu una galleda sense perill de que li fassi mal.

—¿N' hi ha moltes de fonts allá hont van vostés?

—Tres, y totas riquísimas. La de las Falgueras, la del Sot y la dels Romaníns. Obertas en la mateixa roca, l' aygua raja abundant y sempre fresca, produhint un rumor insinuant que sembla talment que digui al qui té la sort d' acostarshi:—Beu, beu, que aixó es la salut y la vida...

—¿Y 'n beu tothom qui vol?

—Sense limitació de cap classe. Al camp no hi ha arribat encare el mercantilisme de las ciutats. La propietat no 's coneix: tot es de tots.

—¡Hermosa existencial!..

—Vingui á passarhi uns quants días. Li asseguro que li agradará.—

Marit y muller:

—¿Es á dir qu' estás de-

cidida?...

—¡Es clar, home! Si fet y fet, es lo més práctic. Quedantnos á Barcelona, ¿qué succehirá?... Que haurém de fer lo menos un parell de vestits per

EN GARCÍA FÀRIA

—Estich segur que ab la manera de trucar ja m' han conegut.

LO QUE DIU LA GENT DE LA CASA

—Hace la mar de temps que tenemos estas prendas embastadas, pero nunca n' acabamos cap.

cada noya, y nó vestits de nyigni-nyogui, sinó bons, elegants, d' aquells que costan un ull de la cara.

—Pero per fora ¿que anirán nuas?

—Núas no, pero ab una bateta de cretona 'n tenen prou. Per altra part, vés á quín preu está aquí la fruyta. A nosaltres que 'ns agrada tant, aixó solzament ens arruina. En cambi allá te 'n atipas á la mida del teu gust, sense que com qui diu te costi res. No siguis tonto: dos mesos d' estiuheig representan per nosaltres un verdader negoci. Gastém molt menos y, apart del llustre que aixó 'ns dona, estém més bé.

—Fassis com sempre la teva santa voluntat!...

—¡Amén!...

II

CREU

A cal Xato de las Garrigas:

—¡Paula, noy, noyas, escolteu!... El senyor Prats de Barcelona m' ha escrit. Demá passat arriban.

—¿Sí? Bo es saberho per endavant. ¡Vaya una plaga!

—Per xó us aviso. Convé pendre las degudas precaucions. Aquí sota la parra poseuhi una bona pila de sarments perque aquella ximple de senyoreta no pugui ajassars'hi cada tarde com de costum. Si vol jeure, que se 'n vaji allá als esbarzers...

—O á la córt, que hi ha bona ombra.

—Quan el senyoret us demani l' escopeta, diguenli que la tinch á cal ferrer á repassar els cargols.

—Ben net. Que tiri 'l carro, si tantas ganas té de tirar.

—Vosaltres, mossas, poca broma y poca franquesa ab ells, que aquests micos barcelonins si 'ls ne donan com el dit se 'n prenen com el bras y de las senzillés ne diuen bestiesia...

—Prou que ho sabém.

—Y tú, Paula, desa 'ls ous y quan te 'n parlin, dígals qu' enguany las gallinas no ponen...

Al más de la Garsa:

—Espavilemnos, que 'ls tísichs de Barcelona aviat comensarán á pujar. ¿Cóm ho tenfu?

—Tot tal com vam quedar l' altre día. La font de las Falgueras tancada y 'l camí tallat poch avans d' arribarhi. La del Sot l' hem deixada seca, fent anar l' aygua cap á la bassa gran.

—¿Y la dels Romanins?

—A punt de comensarhi 'l negoci. Al davant un reixat, á la esquerra una barrera d' etzavaras y á la dreta la taula dels gots y 'ls anissos...

—Y ¡arribat!... Qui vulgui beure, que pagui.

—Y de deu en deu centimets, ja veurás cóm els plomém.

Entre muller y marit:

—No t' escarrassis tant á emblanquinar. Per aquesta gent ja está bé.

—¡Ah! Però aquest any els hem d' apujar el quarto.

—¡Ja ho crech! Ells ray que son ríchs. Ja que 'ls tenen, que 'ls gastin. Jo penso demanarlos el doble.

—Y alló de fer aquell abús de la fruyta, s' ha acabat.

—Sí, senyor. ¡Farts, més que farts! Els dirém que la tenim arrendada; per lo tant, las peras á dos rals la lliura, els préssechs á vint céntims cada un, els melóns á pesseta...

—Y las cindrias á duro.

—Y encare gracias. El que no pugui gastar, que no hi vaji á fora. Aquí no s'hi ha de venir á estalviar, sinó á ajudar als pobres pagesos... ¡Qué tanta caramada!...

A. MARCH

MOSTASSA

Sé que no sé lo que ignoro,
sé que t' aymo, Teresina;
sé... que tú no hi veus d' un ull:
¿dius, de quin?... dona, rumiha!

¿D' ahont voleu que tregui 'l pols
per pulsar ¡ay! la guitarra,
si soch un obré escanyat...
y aquí pau, y després... gana!

¿Véure vols fonda vritat
del que es la vida, Ramona?
¡escriu la paraula sér,
lleigeixla al revés... qué 't dona?...

ANTOLÍ B. RIBOT

¡OH, EL JAPÓ!

—¿Qué es vosté? — m' ha preguntat devegadas algú:—¡Japonófil ó russófil?

—Ni l' una cosa ni l' altra—li he respost jo:—en l' actual moment históric, tant m' empipan els russos com els japonesos.—

¿Quina es, en resúm, la causa de la guerra que al Extrém Orient s' está sostenint? La desatentada

ambició d' un parell de senyors, que més valdría que 's cuydessin de casa seva, que prou feyna hi tenen.

Perque sí, perque aixís li ha passat per la barretina, el czar Nicolau, sense cap dret ni rahó, vol quedarse ab la Mandxuria y la Corea. Y si fa ó no fa pels mateixos motius, al mikado Matsu-Hito se li ha ocorregut que 'l que ha de quedarse ab la Corea y la Mandxuria es ell.

De lo qual se 'n vé á deduir que tan bona pessa es l' un com l' altre y que si aixís com son soberáns de dugas nacións fossin paysáns rasos y sense empenyos, ara com ara la guardia civil ó 'ls mossos de la esquadra del seu respectiu país ja 'ls hauría enxiquerat, en calitat d' atracadors ó reventadors de pisos... sense porta.

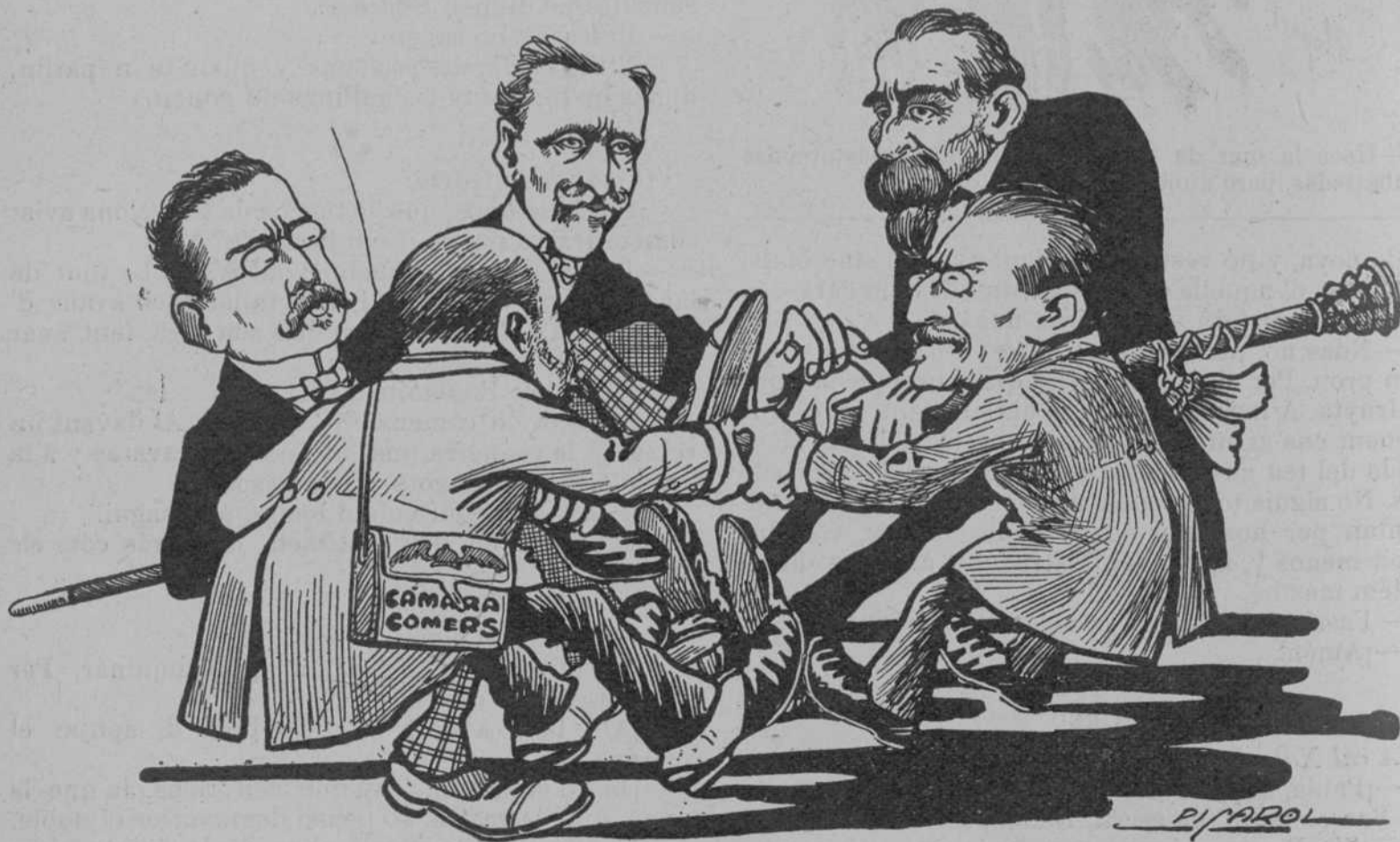
Pero, posadas, baix aquest aspecte, las cosas en son lloch, dech també declarar que disto molt de sentir l' admiració que per la nació japonesa venen manifestant no pochs intellectuals; admiració basada—diuhen—en els assombrosos progressos realitzats en breu plasso al imperi del Sol Naixent y en la hermosa serenitat de que en l' actual campanya tantas y tan repetidas probas están donant cada día.

Que 'ls referits intellectuals me dispensin; pero crech que tot aixó del progrés y la serenitat dels japonesos son figuras retóricas y música celestial... una mica desafinada.

Apenas comensada la campanya ja 's va veure. Arriba á Tokio la noticia de que l' almirant Togo ha atacat als russos sense avisar'os, á conseqüencia de qual heroicitat el marino japonés ha pogut destruir un grapat de barcos de la esquadra enemiga, y tota la població al saberho 's llenca al carrer y arma una manifestació tan entussiasista y tan patriótica, que un cop la riuhada de gent que canta y crida ha passat, se troban al carrer, patejadas y asfixiadas, trenta criaturetas...

¡Galdosa manera de manifestar el patriotisme y l' entussiasme, veritat?

TELÉGRAMA DE MADRIT

«A pesar de las repetidas tentativas hechas por el Gobierno, no se encuentra en Barcelona quien quiera aceptar la vara de alcalde.»

Ara la cosa s'ha tornat a repetir, pero en forma completament distinta. Ben pintorescament ho explica 'l telégrafo.

Enterat l'Almirant Ramimura de que l'esquadra russa de Vladivostock ha sortit del port y roda descaradament per aquellas ayguas, hi corra ab la seva poderosa divisió naval, decidit a convertir els barcos moscovitas en un pilot de fustas inútils. Hi corra sí, pero 'ls altres corran més qu'ell, y després d'haver bombardejat una posició japonesa, se'n tornan els russos a Vladivostock sense perdre un home ni sufrir la més petita averia.

—Ah, fillets de Deu, quan els súbdits del mikado tenen notícia de la planxa del seu almirant!... A Kobe la multitud s'escampa per la ciutat en actitud tumultuosa y després de cridar y xiular mitj'hora, exigeix la destitució d'en Kamimura y demana 'l seu cap.

—¡Mori en Kamimura!—braman els indignats fills del Sol:—¡Mori aquest marino inepte que té la poca trassa de no saberse apoderar de tots els barcos russos que suran per aquí!...

Ara díguinme: ¿es aixó propi d'un país que tant s'alaba de ser civilisat y de qual serena correcció tants elogis sentím fer cada día?

Els japonesos, en aquesta campanya, perdrán ó guanyarán: ab aixó no m'hi fico. Pero que no se 'ls alabi en la forma que vé fentse ni se 'ls presenti com un poble modelo.

Son ni més ni menos que 'ls europeos.
Y per anyadidura una mica més grochs.

MATÍAS BONAFÉ

LA FESTA MAJOR DE TARRASSA

No tením espay sufficient pera incloure en el present número una descripció detallada dels hermosos festeigs que ha celebrat la ciutat de Tarrassa, ab motiu de la seva festa major. Sols las poblacions progressivas y alentadas, que miran sempre endavant y tenen plena confiança en las sevas forsas, son capassas, en un curt espay de temps, de improvisar tantas maravellas.

Els principals carrers engalanats ab molt bon gust; las expansions populars animantho tot; balls y concerts gratuïts, aquells en un envelat d'entrada lliure y 'ls altres en el Passeig y altres sitis de la ciutat; balls y concerts de convit en els magnífichs cassinos, entre 'ls quals s'hi conta la superba y espayosa Casa del Poble, alberch de la Fraternitat republicana; funcions teatrals, almoynas als pobres, concursos de diverses classes, tronadas y castells de fochs... Es a dir festas para tots els gustos, realizadas totas ab un comediment expansiu y un esperit de cultura que fa l'elogi de aquella població.

Pero 'l número mes important, que farà que s'inscrigui com una página gloriosa en els anals tarrassenchs, es l'Exposició de productes locals, instalada en l'hermós palau Escola de Industrias y sos anexes. Allá hi ha tot lo que produheix el poble de Tarrassa, com agrícola, com a manufacturer, com a exercitador de toda mena d'arts y industrias: allá hi ha 'ls productes intelctuals dels tarrassenchs ó vehins de la població que cultivan las letras, las ciencias y las bellas arts: allá hi ha títuls de gloria de la historia tarrassenca en magnífichs recorts bibliográfichs y arqueològichs; exemplars curiosos de la seva geo, de la seva flora, de la seva fauna: allá en fi s'hi veuhen els traballs de las escuelas y dels tallers.

Després de una visita definguda a las diverses dependencias de la Exposició, un se sent possehit de un gran entusiasme, y no pot menos d'exclamar:

—Veus aquí un poble, que no 's deixa aplanar per las generals desaventuras de la patria espanyola. De cara al progrés s'hi encamina ab pas segur. Si tots seguissin el seu exemple, Espanya sería salvada.

J.

LA DEGOLLACIÓ DELS IGNOCENTS

—Senyors del Ajuntament, protectors de la verdor, a aquests plátanos ohíu que cridan: ¡Ay qué dolor!

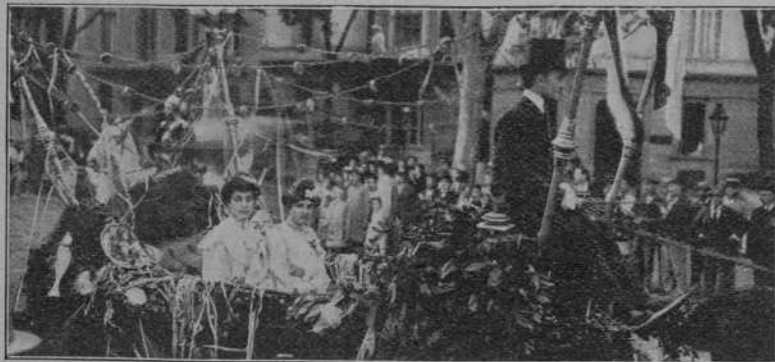
ESTORNUTS QUE DONAN FÉ

—¿Es tan fresch com aquí posan?
—¿Qué diu? ¡Una atrocitat!
Cinch minuts hi he estat apenas,
y... ¡etxém!... ja m'hi enconstipat.

LA FESTA DELS MERCATS

ELS PRINCIPALS CARROS DE LA CABALGATA

TÍVOLI

¿Qui se'n recorda ja de aquella despedida del Utor ab tres úniques y exclusivas representacions de la *Marina*? De las tres últimas ne van venir tres més, y otras y otras... y de la *Marina* hem saltat á *L' Africana*, casi bé sense pararhi esment.

La partitura de Meyerbeer vá tenir una interpretació regular per part de la Santoliva y de la Huguet, com també per la del Utor, l' Aragó y en Perelló.

Sobre tot en Manolo vá veure reverdir els llorers que cullia acompanyat de la Giudice.

Demá passat diumenje se posa fi á la temporada lírica. Ara si que l' Utor se despedirá de veras.

NOVEDATS

Pera portar á la escena *El Abuelo*, l' insigne Pérez Galdós s' ha vist obligat á mutilar la seva hermosa novela dialogada del mateix títol. Y encare pera conseguir l' efecte qu' exigeix l' art teatral, tot ell concentració y relleu, hi vá estalviar massa las eynas d' esmotxar.

No parlo per mí, que si la interpretació recaygués en actors que s' ho valguessin, capás y molt capás fora d' aguantar (que dich aguantar! d' escoltar ab interés y saborejar ab delicia la novela entera y verdaders, sense treure n ni una coma. Parlo sols per la majoria del públich que no está per disquisicions, ni 's para en perfils

y vol y exigeix que l' acció de una obra sigui ben moguda, despertí interés y presenti situacions inesperadas en gran número y l' una darrera de l' altra y en progressió creixent.

Un públich de aquests gustos y d' aquesta educació no está á l' altura de un' obra de las especiales condiciones de *El Abuelo*. No entra en ella, ni tant sols capissa l' intenció del autor, á no ser en alguns passatjes en els quals se reproduheixen escenas ben presas del natural.

Aixís se comprén que quan s' havia de con moure, se posés á riure, y lo mes salat es que reya de bona fé. L' avi tan preocupat en averiguar qui era la seva verdadera neta se li antoixava un senyor vell empenyat en desxifrar una xarada.

Comprenem que l' assumpto reduhit á la presentació de las trágicas caborias de un vell pobre en bens de fortuna y rich en honor y presunción, acabi per adoleixer de certa monotonía. Pero l' obra es sólida, l' pensament qu' entranya elevadíssim, els personatjes están pintats de má de mestre, y l' diálech es superioríssim, una verdadera filigrana treballada sense ni sombra de afectació.

L' obra ben presentada en quant á decoracions. Ara l' interpretació dels personatjes, fent una honrosa excepció de la Sra. Suárez y del Sr. Carsi, deixa bastant que desitjar.

Res te d' extrany que l' públich no entri en *El Abuelo*, dat que tampoch hi entran la major part dels actors que l' interpretan. El Sr. Díaz de Mendoza no pot curarho tot ab la nitides de la dicció: es precis posar en els tipos que s' interpretan una mica d' ánima. Se ha de reconeixer no obstant, en disculpa seva, que *El Abuelo* no es un tipo de la seva corda.

CATALUNYA

El secreto de Polichinela es la traducció de una comedia del autor francés Wolf.

UN POM D' HERMOSURAS

Candidatas al títol de «Reyna dels mercats».

L'acte primer es una troballa. ¡Y ab quina trassa está conduhit y desarrolat! ¡Y quina vida y quin color tenen tots els personatjes que hi prenen part! ¡Y quinas escenas mes rodones y animadas! ¡Y quinas promesas fa concebir!

Pero vé 'l segon y tot vacila, y vé 'l tercer y casi se 'n vá á terra.

Aquells dos vells que s' amagan l' un del altre per anar á veure al net que 'ls hi ha donat l' amor del seu fill ab una obrera, ofereixen poca acció y escasa novetat per omplir dos actes. El públich ben enterat de tot, pre-

veu de sobra lo que ha de succehir, y no pot interessarse per aquella parella que no sembla sino que juguín á fet.

Tal vegada la traducció espanyola no conservi ab prou intensitat el matís d' honrada ternura que tindrà la producció francesa.

De totes maneres l' obra vá ser escoltada ab gust y aptaudida en diverses ocasions. Las Sras. Pino, Alverá y Catalá, y 'ls Srs. Balaguer y Tallaví s' hi lluheixen de veras, interpretant ab carinyo sos respectíus papers. El nen Sala está fet un portento inverosímil de precocitat y de justesa.

CAMBI DE TEATRO

La *troupe* Cereceda ha anat á portar la sarsuela gran al grandió teatro Onofri batejat ab el nom de Condal.

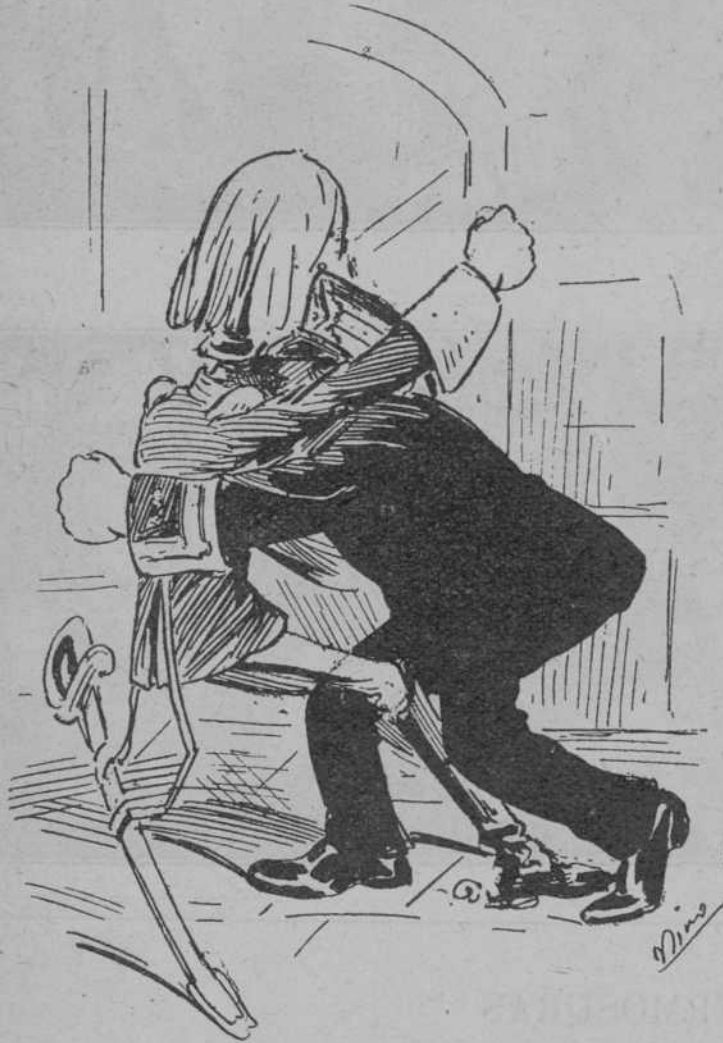
Al Gran-vía s' hi ha instalat una companyia del género xich. Pera donar atractiu á las funcions, l' empresa Güell ha contractat á un tal Mr. Christián imitador de las grans *etoiles* de París.

Del tal Mr. Christián diuen els anuncis «que nadie quiere creer que es un hombre, tal es la perfección y el *lujo* (sic) con que imita al sexo femenino»

Ab aixó sol ja está dit tot. L' autor del anunci estalví feyna al revister.

N. N. N.

EN EL MON DELS XANXES

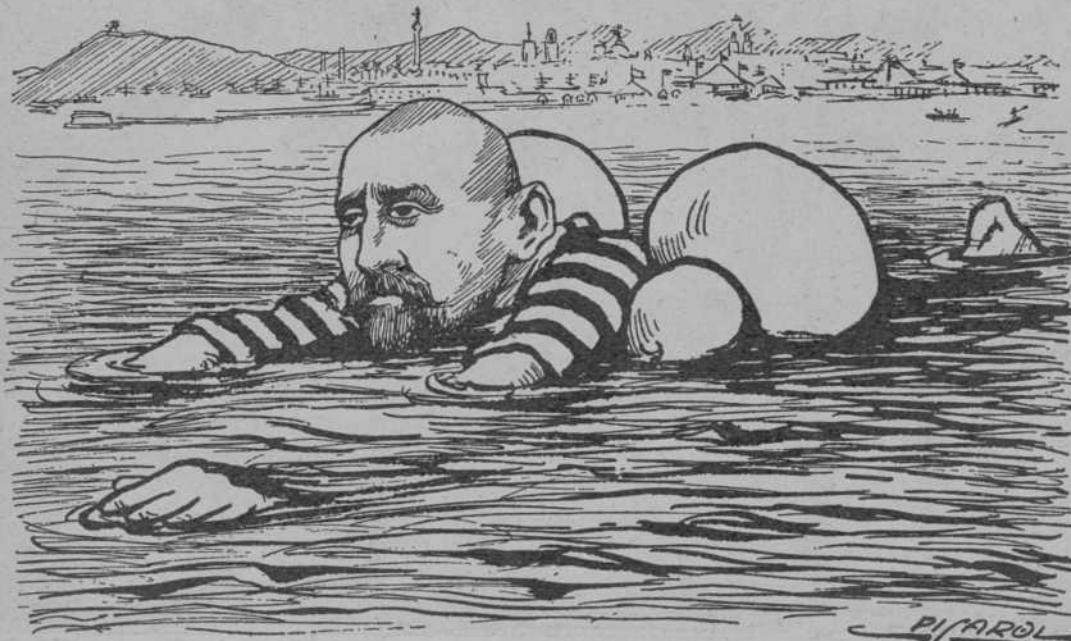

Entre 'l jefe y 'l subjefe,
segons rumors insistents,
per causas que no s' explican
hi ha hagut alguns *rossaments*.

À L' ENRICH BORRÀS ZACCONI

Ara que ja es cosa vella
lo del contracte ab Madrit
y que al fi us heu decidit
pel teatro de Castella,
m' heu de permetre que us diga
que feu una pasterada
que ha de servos criticada
hasta per la gent amiga.
Comprenc que us hagi temptat
el gran éxit obtingut
y que si 'l sou es crescut
no l' hagueu despreciat;
pero també considero
que se us pot acabar tot...
y que no sereu *Quixot*
quan vos falti l' *Escudero*.
Tot son ara ensabonadas,
aplausos y magarrufas;
després tot poden ser bufas
y xiulets y reventadas.
Aixó es lo que diu tothom
que té un bocí de criteri,
pero... bé, ¿qué s' ha de ferhi,
si son flaquezas *del hom!*

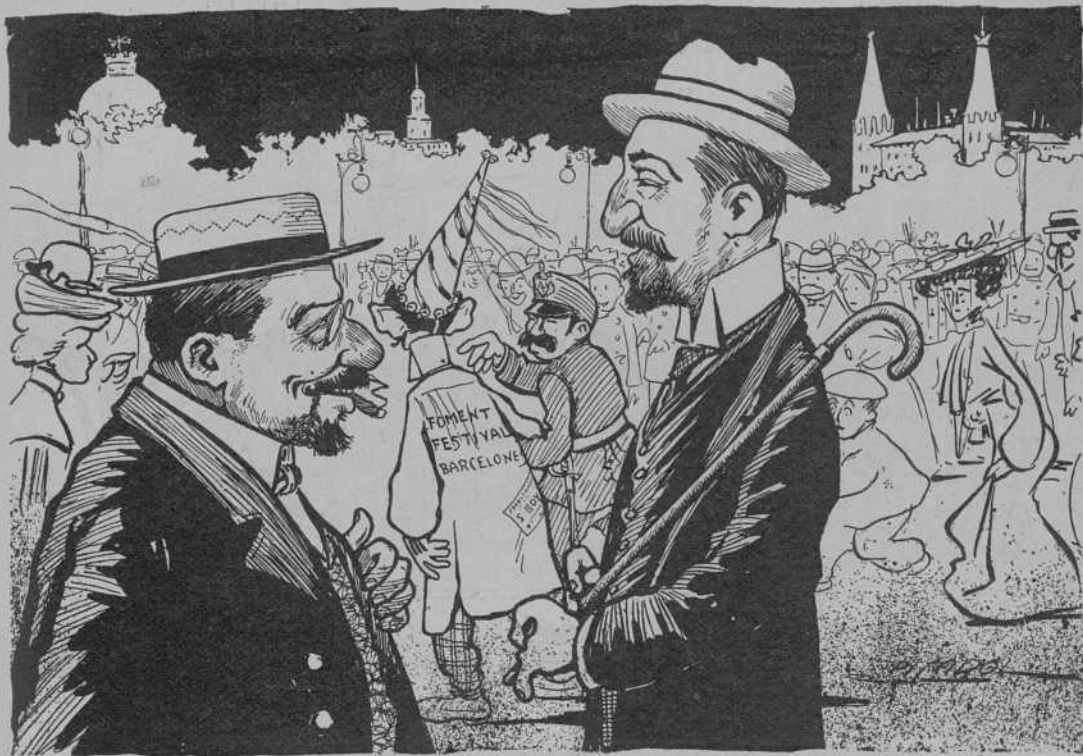
FILOSOFÍAS D' UN «BARBERILLO»

--Si á la Casa de la Vila s' hi pogués nadar ab carbassas com aquí, no 'm retreurían lo que ara 'm retreuen.

Diu que tením els d' aquí
menos modos que 'ls d' allá,
que no sabém apreciá,
respectar ni distingí.
Y aixó es una bestiesa,
per no dí una ximpleria:
que si ells tenen *hidalgúia*
nosaltres tením *franquesa*,
y *franquesa* catalana
que aferrantse á un compromís,
quan li tocan el panís
indemniscions demana.
¡Quánts días, allá, ab la gent
de la *Comedia*, us vindrá
com un mareig que será
preludi d' anyorament!
¡Cóm no pensá ab la *corretxa*
del públich taujá d' aquí!
¡Y cóm no anyorar, per fi,
las críticas de l' *Urrechal!*
Veureu, ab sa pose ideal,
la Pino en son camerino
y pensareu ab la *Pino*
del carrer del Hospital.
¡Cóm abandonar la *ideya*,
y aquellas *peñas* de nits,
y aquellos quartos esquifits,
y aquellos companys de *Rumeya!*

EPÍLECH DE LAS FESTAS

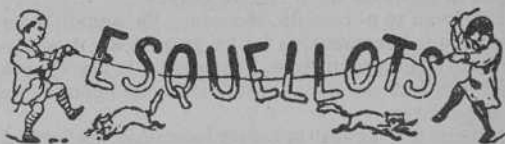
—¿Ahont el portán á n' aquest infelís?
 —Allá ahont se mereix: á Sant Boy.

Alló de no poder fé
 las petitas bacanas,
 ni veure apagá 'ls fanals
 de certs carrers que jo sé...
 Creyéume, Enrich, no es possible
 que us hi sabeu avenir.
 Aixó no ho pot resistir
 ni l' home menos sensible.
 ¡Y aixó de parar l' orella
 ab l' *assiento* castellá...
 ¡Y aixó d' haver de deixá
 pel *puchero*, la escudella!...
 Allí haureu de fé 'l guerrero,
 el *chulapo* y el tenori,
 donantvos al repertori
 de 'n Cavestany y els Quintero.
 Y lo més trist, lo pitjor:
 ¡els autors que us voltarán!
 ¡us fareu ab la Bazán
 y ab en Benaventel!... Horror!!

Mes ja qu' esteu decidit
 y haveu firmat la escriptura
 no es del cás fé 'l criatura
 tornant enrera lo escrit.
 Pero sí es de desitjá
 que d' aquí endavant deixen
 ben sentat per tot arreu
 el pabelló catalá.
 Y aixís veurá el qui s' estranya
 del geni que se 'ns allunya
 que 's pot pensá en Catalunya
 cobrant els diners d' Espanya.

Qu' es un pecat molt petit
 y una ofensa que 's perdona
 tení 'l cor á Barcelona
 y la butxaca á Madrid.

FRA NOI

El nostre entranyable amich Valentí Almirall, en son testament s' ha recordat de Barcelona, legantli una finca important qu' es la casa del carrer de la Ciutat en que vivia, detrás mateix de la Consistorial, á la qual se li atribueix un valor de 80 á 90 mil duros.

Es un edifici encare que antich molt espayós, dotat ab un bon caudal d' aygua y ab un regalat jardí interior arran del primer pis. El testador l' ha legat ab l' expressa condició de que siga destinat á escola.

¡Quín acte més generós y més adequat á l' amor á la cultura que havia demostrat sempre nostre plorat amich!

Prenguin exemple tants y tants com se 'n van de aquest mon, havent arreplegat de la societat tot lo que han pogut y no deixantli res!

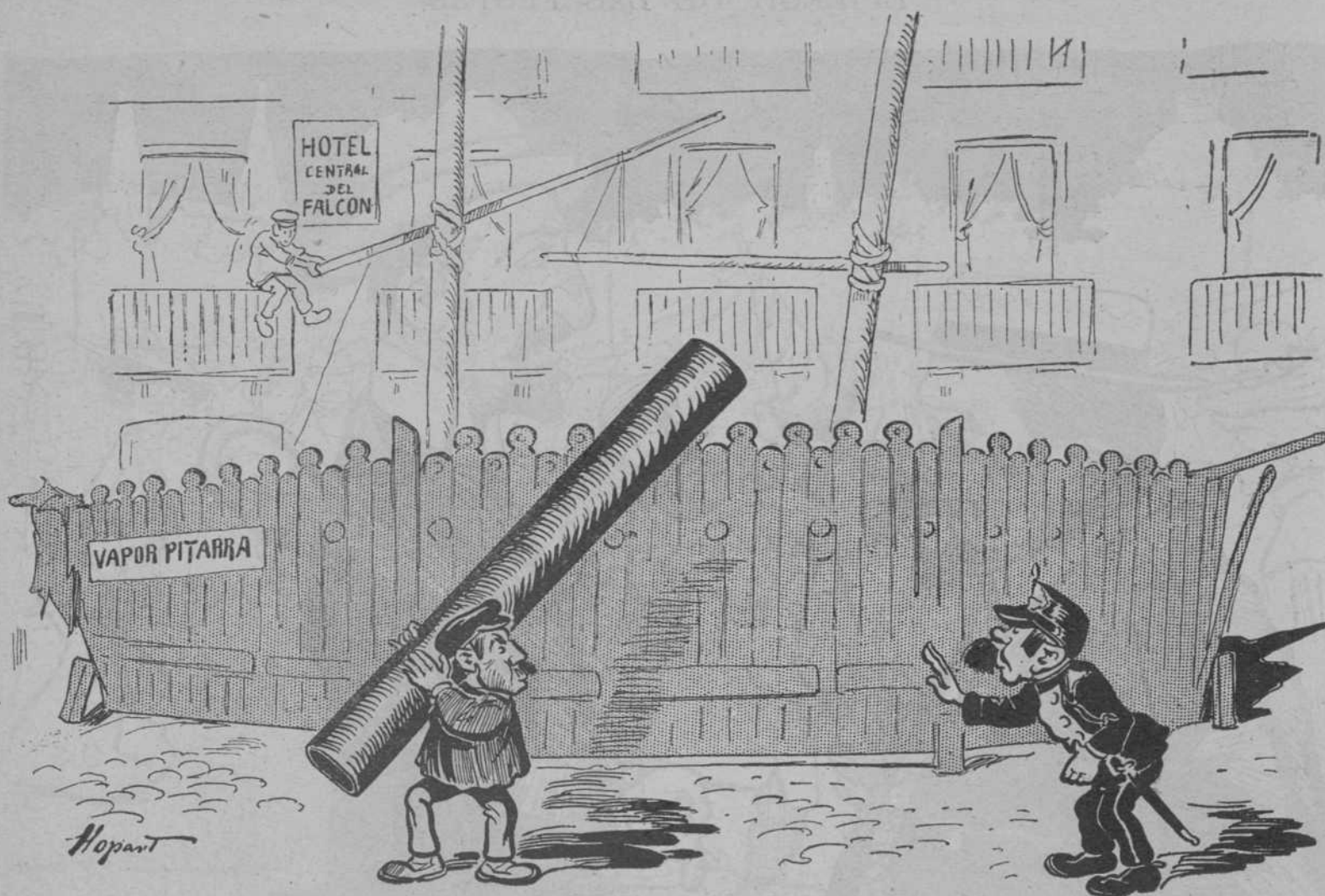
•••

Almirall, sense volguerho, s' ha erigit ab son llegat un monument d' eterna recordansa.

Els noys que anirán á rebre instrucció en l' escola Almirall, tindrán sempre patent á l' atenció 'l següent fet:

«En aquesta casa visqué molts anys y morí un dels més estimats patriarcas de la terra catalana.»

DAVANT DEL PRINCIPAL

—¿Qué demonio hacen ustedes ahí dentro?

—Acabar aixó, *hombra*. Ja que no tenim monument, al menos tindré un barco.

Senyora Pubilla: ja te l' han tornada á fregir: prepara't á afluixar els cordons de la bossa.

¿Te 'n recordas de 'n García Farsa?

Per forsa te n' has de recordar. Es aquell enginyer que teóricament va fer un gran plan d' alcan-tarillat, y que pràcticament construí la claveguera del Dormitori de Sant Francesch, que apenas feta va ensorrarse.

Donchs á n' aquest aprofitat funcionari, qu' estant á ton servey tant va lluhirse, un tribunal de Madrid se disposa á donarli la rahó, condemnante á tú á abonarli una friolera, la suma insignificant de 200 mil duros.

Tu dirás que com enginyer ni en Lesseps va guanyar tant per construir el canal de Suez... Pero, filla, ¿ja t' has parat á meditar qué compón en Lesseps, al costat de 'n García Farsa?

S extranya un periódich de que alguns individuos de la Junta de la Lliga regionalista, com en Puig Samper, en Giralt, en Rodon, en Fraginalls y en Ventosa hajan dimitit, després de haver contribuït personalment á la confecció del pastel del Directori.

Pero per lo mateix que hi han contribuït se compren que dimiteixin. Saben els ingredients que hi han entrat y no volen tastarne.

¡Qualsevol se fica á la boca un pastel en el qual hi ha posat las mans el sardanista de Besalú!

El Sr. Tintorer, redactor del *Avenç* en un article publicat en *La Renaixensa*, no se sab avenir de que l' actor Borrás s' haja contractat pera treballar en castellá.

El Sr. Tintorer, precisament, es qui menos se 'n hauria d' extranyar.

En Borrás se fa actor castellá per la mateixa rahó que 'l Sr. Tintorer va traduhir á la llengua castellana el *Cirano de Bergerac*.

A la qüenta, á Castella 's paga millor que á Catalunya 'l treball dels escriptors y dels artistes.

Ab una alocució rimbombant la comissió organitzadora del ápat regionalista, procura atreure's comunsals.

«El vot de confiança donat á la Comissió Directora nomenada per la Lliga regionalista *necessita una més amplia manifestació dels catalanistas* que confían ab el patriotisme, ab l' inteligencia y ab l' activitat de D. Albert Rusiñol, D. Raimond d' Abadal, D. Jaume Carner, D. Enrich Prat de la Riba y don Francesch Cambó. Els que suscriuhen y altres molts companys han pensat obsequiarlos ab un *gran dinar*, que vinga á ésser *una manifestació catalanista*, un acte d' encoratjament y una festa de germanor.»

(Y sobre tot una demostració trituradora de que las barras dels comunsals no están rovelladas ni encalladas.)

L' alocució acaba aixís:

«Els que *tinguin fe* en la causa de Catalunya y en sos constants defensors han de ajudarnos en aquesta obra.»

¿No més els que tinguin fe? Tractantse de un ápat, jo hi hauria posat: «els que tinguin fe y sobre tot els que tinguin gana.»

Lo més bonich, casi lo únich bonich de las festas organitzadas pel Festival barcelonés, sigué la reyna dels mercats.

BANYISTA DE PES

—¿Fará 'l favor d' unas carbassas?
—¿Ja 'n tindrà prou ab unas?

Un al véurela passar tan xamosa observá que tenía cara de pesseta isabelina.

Y un altre digué:—Pero es més maca.

—Veritat—exclamá 'l primer—y es per aixó que no tinch cap reparo en dir qu' es més maca que las pessetas.

Un altre home de mérit que se 'n ha anat de aquest mon després de una llarguíssima malaltia: 'l Doctor Balari y Jovany.

Era un filólech eminent que coneixía un gran número de llenguas mortas y vivas.

Era además un gran professor de taquigrafía.

Xocava que un home en tot tan caixassut pogués escriure tan depressa.

Pero 'l contrast més terrible s' oferí durant sa llarga enfermetat: un home coneixedor de tants idiomas passá molt temps ab la llengua completament paralisada.

Algú desconffia de que 'l actor Borrás puga mantenirse á l' altura en que 's troba, quan fassi á tot estrop treball castellá, y haja de vestir la levita y 'l frach, y sobre tot se vegi obligat á representar las obras del repertori de la Pino.

Nosaltres no afirmém ni neguém res, els fets revelarán si aquesta mala presunció es fundada.

JA TORNA A SER AQUÍ

—Ciudadans de la noble Barcelona, si per algo de bo 'm necessiteu, día y nit me teniu á *La Tribuna*... ¡Ja ho sabeu!

De todas maneras no podém resistir á la tentació de reproduhir una frase pintoresca:

—En Borrás al anarse'n á Madrid, corra perill de que 'l tractin com un gall d' indi. El mes passat varen cebarlo, y á la temporada de tardor se 'l menjarán rostit. Lo qu' es las nous que li van donar, no las deixan corre.

Ell y ella, marit y molla forman part de una mateixa companyía.

Y 's parla de que van á separarse, de que ja may més tornarán á treballar plegats.

Entre las comedias—comedias, que representan s' hi ha intercalat, segons diuhen, una comedia real en tota regla.

—¿Quién es ella?

—Una actriu jove y hermosa, qu' emula á la muller en tot, en el parlar, en el vestir, en el pentinat.

Algunas escenas de celos... y tot seguit el desenllás, consistent ab el despido de la dameta jove.

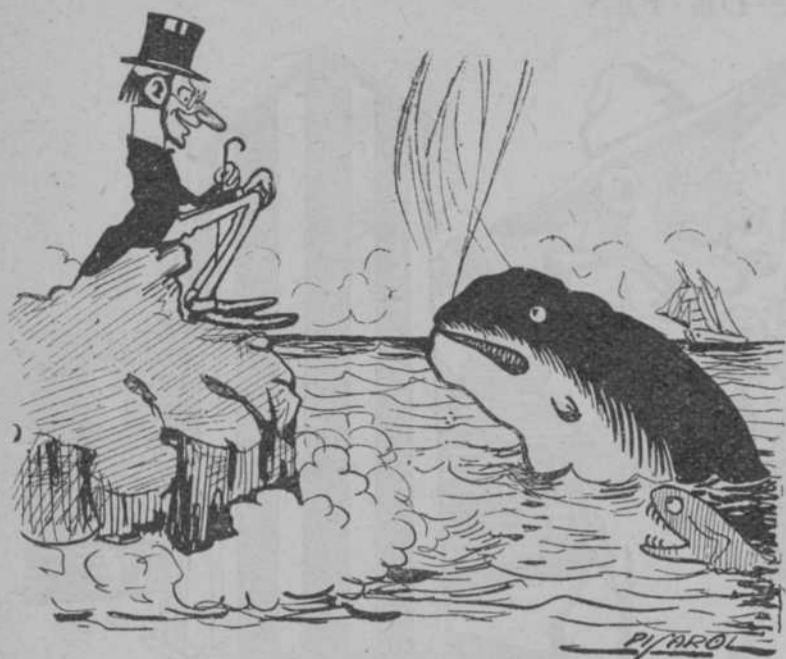
Títul de la comedia, *La pau del matrimoni*.

Lema: «El tenir celos aixís—la vritat, no fa *Guerreiro*.»

En el concurs d' edificis y establiments inaugurats durant l' any ha sigut adjudicat un premi á la *Fonda de España*.

Y no es que no 'l mereixi... Pero, ab perdó del Jurat: la *Fonda de España* ja fa més de tres anys que ha sigut restaurada.

DIÁLECH

—Si no fos per tú, ballena, ¡quin banyet pendria ara!
—No fassis compliments... ¿No veus que als mars de Corea 'n tenim de sobra de menjar?

Tractantse de una fonda, crech que no está bé que li concedeixin un premi *rescafat*.

S' ha observat que la major part dels individus de la guardia municipal ostentan els galons de distingits en la mànega del uniforme.

Per consegüent, la distinció verdadera consisteix no en portar aquelles betas vermelles, cusidas á manera d' ángul agut, tota vegada que son menos els no senyalats que 'ls senyalats, y la distinció sempre recau en els menos.

¿Saben lo que volen dir aquells galons? Que 'l municipal que 'ls llueix ha tingut una influencia pera ferse'ls concedir, abonant de pas el sello corresponent á la credencial.

Datos estadístichs publicats per l' actor húngaro Ludovic Barnay.

He donat 3,868 representacions, desempenyant 455 papers distints.

M' he casat 1,721 vegadas y m' he mort 1,120 cops. La mort ha tingut efecte en la forma següent: apunyalat, 61 vegadas; de un tiro, 51; negat, 22; envenenat, 166; de ruptura d' aneurisme, 192; decapitat, 31 y assassinat, 109.

M' he suïcidat 314 vegadas, y he passat á millor vida de mort natural, 51 cops.

Entra un senyor á casa de un argenter.

—Vinch á demanarli un favor—li diu.

—¿En qué puch servirlo?—pregunta l' industrial.

—Ha de treure del aparador aquell magnífich anell que hi té exposat. Ja veu que li costa poch.

—¿Y aixó, per qué?

—Li explicaré. Demá haig de passar ab la senyora per davant de la seva botiga, y si s' adona del anell, estich perdut.

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

—Quina primera-tercera més groga y més revellida,

sembla, de tan *trcs* doblada,
la d' una meva vehina
que sense forsas s' aguanta
per un fil que ja 's desfila.
¿Que no vé 'l metje?

—Ara espero
que vingui á fer la visita.
—¿Donchs qué diu?

—Diu que la cosa
poch á poquet s' encarrila.
—Donchs avuy si no es un enza
segona-tres cosas tristas
que á la forsa han d' alarmarnos
si la alarma 'ns es possible.
No crech pas que os ho consenti
en *prima-dos-tres* tenirla
que un malalt de tan cuidado
deu jaure plá nit y día.

J. COSTA POMÉS

II

Una vocal es primera
y un pronom es la segona,
part de persona tercera
y negació el quart me dona;
lletra en la quinta veureu
y en el *Tot* de la xarada
una nació adelantada
molt aviat trobareu.

F. VIRGILI R.

ANAGRAMA

Fá temps fa seguir carrera
al seu fill el senyor Piera.
Un *total* se hi ha gastat
per poder ferlo advocat;
mes ell en lloch d' estudiar,
sempre es al café á jugar:
es un jove poch *total*,
tan gandul com animal.

F. JOANET

TRENCA-CLOSCAS

PERET MAS SALLÉS

ARBECA

Combinar aquestas lletres de manera que resulti el títul de una sarsuela catalana y 'l nom de son autor.

M. ALERANY NIUBÓ

ROMBO

. . .
.
.
.
.

1.ª ratlla: Consonant.—2.ª: Animal casulá.—3.ª: Prenda de vestir.—4.ª: Nom d' home.—5.ª: Comú en festas valencianas.—6.ª: Nom de dona.—7.ª: Vocal.

NOY DE LAS MOSTRAS

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

× × ×
I I S I I

SAMUEL GRAN É IRURETA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

EPIODIOS NACIONALES, POR B. PEREZ GALDÓS
CUARTA SERIE

Las tormentas del 48 * * * * * Los duendes de la camarilla
Narvaez * * * * * La revolución de Julio

O'DONNELL

Precio de cada tomo, 2 pesetas

OBRA NUEVA

La cuestión agraria

POR CARLOS KAUTSKY, TRADUCCIÓN DIRECTA DEL ALEMÁN DE CIRO BAYO

Un tomo en 8.º mayor. Ptas. 5

Obras de ENRICH DE FUENTES

**Prosa
Estudis
Aplech
Amors y amoretas**
Preu de cada obra, Ptas. 3

EL CATALANISMO
POR
VALENTÍN ALMIRALL
Edición en lengua castellana
Un tomo en 8.º, Ptas 4

ENCICLOPEDIA ILUSTRADA
Tomos publicados:
La aerostación moderna
Los Rayos X y El Radio
El fotógrafo aficionado
Precio de cada tomo, 2 reales

Libro
de
Utilidad
práctica

**EL CONSEJERO
DE LOS
ENAMORADOS**
Un tomo en 8.º, Ptas. 1

RESUMEN

DE LA

Historia de España

POR

Nicolás Estévanez

Un tomo en 8.º, encuadernado en
tela, Ptas. 2.

**RUSIA
CONTEMPORÁNEA**

ESTUDIOS

acerca de su situación actual

El territorio.—La población.—Las razas.—
Los idiomas.—Las religiones.—Las nacionalidades.—El Czar y su gobierno.—
Las clases sociales.—El presupuesto ruso.—La agricultura, la industria, el comercio y las vías de comunicación.—El conflicto ruso-japonés, etc., etc.

POR

JULIAN JUDERÍAS

Ptas. 250

Barcelona á la vista

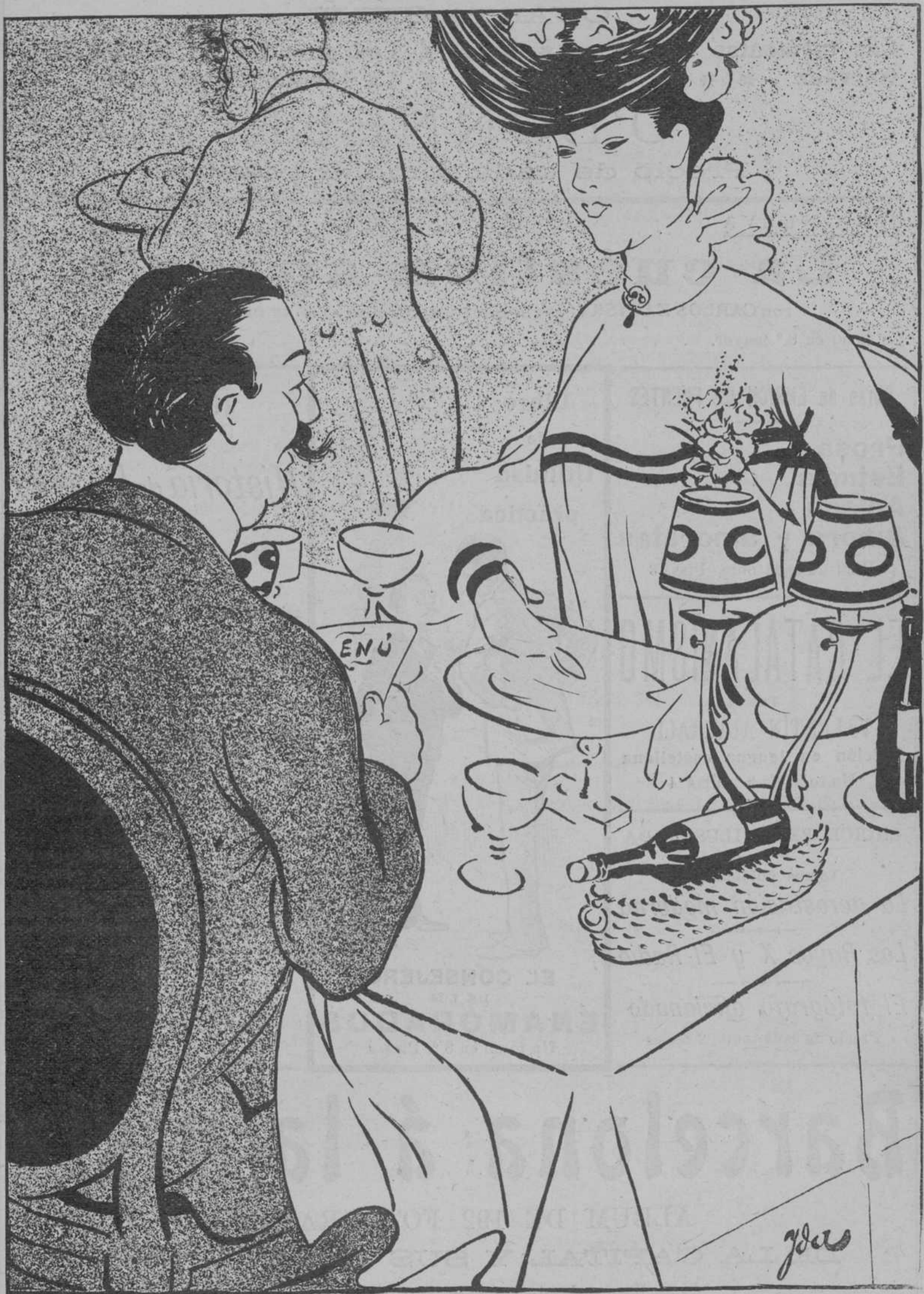
ALBUM DE 192 FOTOGRAFÍAS

DE LA CAPITAL Y SUS ALREDEDORES

Encuadernado á la inglesa, Ptas. 8

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en llibreries del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de corréu, franca de porta. No responem d' extravíos, si no 's remet además un ral pera certificar. Als responsables se 'ls otorgan rebaixas.

EN GABINET RESERVAT

- Mira, tonta, que 'l xampany ab aquesta calor no es bo...
 —No ho creguis: aixó son rumors que fan corre 'ls metges... que no tenen companyia per sopar.